

MMM/MAO

2.11.2007

Eduskunta
Suuri valiokunta

SELVITYS SOKERIALAN UUDISTUKSEN VALMISTELUSTA JA KÄSITTELYSTÄ SUOMESSA JA EU:N TOIMIELIMISSÄ

Eduskunnan suuri valiokunta käsitteli kokouksessaan 27.9.2007 sokerialan uudistusta muiden asioiden alla. Valiokunta päätti pyytää valtioneuvostolta selvitystä siitä, miten uudistusta valmisteltiin ja käsiteltiin Suomessa ja EU:n toimielimissä.

1. Sokeriuudistuksen tausta

1.1. Vuoden 2005 sokerireformin lähtökohdat

Euroopan unionin maatalousneuvosto pääsi 22.-24.11.2005 pidetyssä kokouksessa lähes yksimielisesti Puolan, Kreikan ja Liettuan äänestäessä vastaan poliittiseen sopimukseen sokerin yhteisen markkinajärjestelyn laajasta uudistuksesta, jonka oli tarkoitus parantaa EU:n sokerialan kilpailukykyä ja markkinasuuntautuneisuutta sekä varmistaa, että sokeriala olisi elinkelpoinen yhteisössä pitkällä aikavälillä. Edellä mainittujen EU:n sisäisten syiden ohella EU:n sokeriuudistuksen taustalla oli useita ulkoisia tekijöitä, erityisesti WTO:n riitojenratkaisun päätös, joka edellytti EU:ta muuttamaan sokeriasetustaan ja toimeenpanoratkaisuaan WTO:n maataloussopimuksen mukaiseksi, WTO:ssa käynnissä olevat kaupan vapauttamiseen tähtäävät Dohan kierroksen neuvottelut, EBA-järjestely (Everything But Arms) köyhimmille kehitysmailla sekä EU:n ja AKT-maiden välinen sokeripöytäkirja, jonka irtisanomisesta 30.9.2009 alkaen EU on tehnyt päätöksen tänä syksynä. Päätös edellyttää kehitysmaiden rakennesopeutumista sokerintuotannon saralla, jota EU tukee yhteisöbudjetin kehitysyhteistyöinstrumentin (DCI) kautta. Uudistusten vaikutukset ovat hyvin erilaiset kehitysmailla riippuen maaryhmästä suurimman hyödyn kohdistuessa kilpailukykyisille kehitysmaatuottajille.

Uudistuksesta päätettiin muodollisesti A-kohtana maatalous- ja kalastusneuvostossa 20.2.2006 ja asetukset tulivat voimaan 1.7.2006. Suomi jätti päätöksen yhteydessä liitteessä 1 olevan lausuman.

Ilman uudistusta lisääntyvä tuonti ja toisaalta vähenevät mahdollisuudet tuettuun vientiin olisivat johtaneet huomattavaan ylijäämään EU-markkinoilla. Komission mukaan vuoden 2005 uudistuksen tavoitteena oli poistaa markkinoilta 6 miljoonaa tonnia EU:ssa tuotettua juurikassokeria, eli noin 35 % tuotannosta.

1.2 Vuoden 2005 uudistuspäätöksen keskeinen sisältö

Maatalous- ja kalastusneuvostossa marraskuussa 2005 saavutetun päätöksen keskeiset elementit olivat seuraavat:

Hinnanalennus ja kompensatio

- Sokerin hintaa alennettiin 36 % neljän vuoden aikana.
- Hinnanalennuksesta kompensoitiin viljelijöille 64 % tuotantoon sitomattomalla tuella, joka maksetaan yleisen tilatukijärjestelmän kautta.
- Suomessa, Irlannissa, Portugalissa, Espanjassa ja UK:ssa korvattiin lisäksi neljän vuoden aikana 60 % vanhasta ns. alueellistamislisästä.
- Suomi sai oikeuden maksaa jäljelle jäävän tuotantolaitoksen raaka-aineen saannin turvaamiseksi yleisen EU-kompensaation lisäksi kansallista tukea enintään 350 €/ha sokerijuurikkaan viljelijöille.

Kiintiöiden siirto

- Ratkaisu antoi jäsenmaalle mahdollisuuden siirtää 25 % kiintiötä yritysten välillä tietyissä tilanteissa markkinointivuosina 2006/2007 ja 2007/2008. Aiemmin ja näiden vuosien jälkeen enimmäismäärä on 10 %.

Ruokosokerin tuonti

- Ruokosokerin tuonnin kansalliset tuontikiintiöt säilytetään markkinointivuoden 2008/2009 loppuun saakka. Suomen tuontikiintiö säilyi entisellä tasolla. Lisäksi yhteisössä voitiin käyttää 150 miljoonaa euroa puhdistamoiden sopeuttamiseksi tuleviin muutoksiin. Varat jaettiin tuontikiintiöiden perusteella, joten Suomen osuus summasta oli 5 miljoonaa euroa.

Rakenneuudistusrahasto

- EU:iin jäljelle jäävältä sokeri-, isoglukoosi- ja inuliinisiirappiteollisuudelta kerätään kiintiöiden perusteella erityinen rakenneuudistuskasvu. Näin kertyvillä varoilla voidaan maksaa tukea tehtaiden sulkemiselle tai muuttamiselle toisiin käyttötarkoituksiin. Lisäksi myös tuotannosta luopuville sokerijuurikkaan viljelijöille ja koneurakoitsijoille varataan vähintään 10 % rakenneuudistustuesta. Rahastosta maksetaan myös puhdistamojen siirtymätuki ja uudistuksesta kärsivien alueiden monipuolistamistuki.
- Rakenneuudistuksen tavoitteena on, että heikosti kannattavia yrityksiä kannustetaan tuotannosta luopumiseen. Toisaalta jäsenmaiden yrityksille annetaan mahdollisuus ostaa lisäkiintiöitä yhteensä 1,1 milj. tonnia hintaan 730 euroa/tn.
- Kertaluontoisen rakenneuudistustuen määrä riippuu tehtaan lopettamisajankohdasta ja siitä, suljetaanko kokonainen tehdas ja kuinka suuri osuus tuotantolaitteista puretaan ja poistuvan kapasiteetin määrästä. Tuki on kahtena ensimmäisenä vuonna 730 €/tn, kolmantena 625 €/tn ja neljäntenä vuonna 520 €/tn, jos tehdas suljetaan ja tuotantolaitteet puretaan. Lopullinen päätös sokerinjalostuksen jatkamisen laajuudesta jätettiin näin ollen teollisuudelle.
- Mikäli juurikassokeritehdas muutettaisiin tuottamaan muita sokerin markkinajärjestelyyn kuuluvia tuotteita rakenneuudistustuki on 35 % normaalista tuesta. Jos tehdas muutettaisiin muihin käyttötarkoituksiin, kuten esim. bioetanolin tuotantoon, rakenneuudistustukea maksetaan 75 % normaalista tasosta. Täyden tuen saa tuotannon peruuttamattomasta lopettamisesta.
- Tehtaan lopettaessa tuotantonsa voidaan tämän lisäksi maksaa alueellisen kehityksen turvaamiseksi monipuolistamistukea, jonka määrä on 15% täydestä rakenneuudistustuesta. Monipuolistamistuen käytöstä päättää jäsenvaltio ja se voidaan käyttää maaseudun

kehittämisasetuksen mukaisiin toimenpiteisiin, uusien työpaikkojen luomiseen sekä maaseudun elinvoimaisuuden edistämiseen.

Muut asiat

- Päätökseen liittyy myös erityisiä määräaikaista tukijärjestelyjä maille, joiden sokerintuotannosta häviää yli puolet. Lisäksi vahvistettiin järjestelmiä, joilla siirtymäkauden aikana varmistetaan markkinoiden hallinta, mukaan lukien vienti- ja tuontijärjestelyt. Komission mukaan ratkaisu on rahoituksellisesti budjettineutraali sokerisektorin aiempiin kustannuksiin nähden.

1.3 Vuoden 2005 uudistuspäätöksen vaikutukset Suomessa

Vuoden 2005 uudistuspäätöksen perusteella markkinointivuonna 2007/2008 Sucros luopui 56 087 kiintiötunnista ja sulki Salon tehtaan. Suomen sokerikiintiöstä jäljelle jäi 90 000 tonnia ja Säskylän tehdas jatkoi toimintaansa.

EU:n rakennetuki tehtaan sulkemiseen oli 730 €/tn eli kokonaisuudessaan 40,94 miljoonaa euroa. Valtioneuvoston päätöksen 940/2006 mukaan siitä 17 % osoitettiin viljelijöille ja koneurakoitsijoille yhteisesti (6,96 miljoonaa euroa). Tästä 17 %:sta koneurakoitsijat saivat 10 % eli 1,7 % tuen kokonaismäärästä.

Tuet jakaantuivat: Sucros 33,98 miljoonaa €, viljelijät 6,26 miljoonaa € ja koneurakoitsijat 0,70 miljoonaa euroa.

Sucroksen tuesta ensimmäinen erä eli 40 % maksetaan kesäkuussa 2008. Samaan aikaan maksetaan viljelijöiden ja koneurakoitsijoiden tuet.

Neuvostossa syyskuussa 2007 tehdyn uuden päätöksen mukaan viljelijöille maksetaan takautuvasti lisätuki kahden ensimmäisen vuoden ajalta. Salon tehtaan sulkemisen vuoksi Suomen viljelijät tulevat saamaan 9,8 miljoonaa euroa lisätukea edellä mainitun 6,26 miljoonan euron lisäksi.

Monipuolistamistuki oli 109,5 €/kiintiötonni eli Suomessa yhteensä 6,14 miljoonaa €. Sen tavoitteena on tukea uusien toimeentulomahdollisuuksien luomista juurikkaan viljelyn loputtua. Se maksetaan maaseutuohjelman mukaisiin toimenpiteisiin, ei kuitenkaan investointeihin Manner-Suomessa. Ahvenanmaalla on oma ohjelmansa, joka sallii myös investoinnit. Monipuolistamistuki maksetaan 2007-2011.

Viiden vanhan jäsenmaan sokeripuhdistamolle maksetaan siirtymätukea. Suomen osuus, 5 miljoonaa euroa, on syyskuussa 2007 maksettu Suomen Sokerin Porkkalan puhdistamolle.

2. Vuoden 2005 sokeriuudistuksen jatkaminen

2.1 Jatkouudistuksen tausta

Marraskuun 2005 sokeriuudistuksen tavoitteena oli leikata kiintiötuotantoa 6 miljoonalla tonnilla. Tarkoituksena oli kannustaa alan teollisuutta rakenneuudistustuen avulla vapaaehtoisesti luovuttamaan kiintiöitä. Tavoitteesta toteutui kevääseen 2007 mennessä vain 1,8 miljoonaa

sokeritonnia. Toisaalta vuoden 2005 sokerireformin mukaisia uusia sokerikiintiöitä on ostettu 1 miljoona tonnia

Jo ensimmäisenä vuonna kaikissa kolmessa maassa, missä oli inuliinisiirapin tuotantokiintiöt (Belgia, Alankomaat ja Ranska) luovuttiin ko. kiintiöistä kokonaan. Sokerikiintiöt on luovutettu pois kokonaan Irlannissa, Latviassa ja Sloveniassa. Portugalissa, Italiassa ja Kreikassa on luovutettu jo yli puolet sokerikiintiöistä. Osittain sokerikiintiöistä ovat luopuneet lisäksi Tsekin tasavalta, Espanja, Unkari, Slovakia, Ruotsi ja Suomi. Isoglukoosikiintiöstään osan on luovuttanut Espanja ja kokonaan Ranska.

Yritykset ovat ostaneet vuoden 2005 sokeriuudistuksen mukaiset lisäkiintiöt lähes kokonaan. Ostettujen kiintiöiden määrä on 1 015 000 tonnia. Vain 85 000 tonnia lisäkiintiöitä jätettiin ostamatta. Lisäkiintiön hinta oli 730 euroa/sokeritonni. Vielä syyskuun 2007 määräajan lähes umpeuduttua esimerkiksi Tanskassa ja Ruotsissa ostettiin lisäkiintiöitä.

Komission näkemyksen mukaan rakenneuudistus ei ollut edennyt toivotulla tavalla, koska komissio katsoi tehneensä jäsenmaille liiaksi myönnytyksiä vuoden 2005 ratkaisussa, etenkin rakenneuudistusvarojen jaon osalta. Siksi komissio esitti muutoksia sokerialaa koskeviin neuvoston asetuksiin. Se antoi tätä koskevan ehdotuksensa 7.5.2007 (KOM(2007) 227 lopull.).

2.2 Komission uuden esityksen pääasiallinen sisältö

Koska kiintiöitä oli keväällä 2007 jäljellä arvioitua paljon enemmän, rakenneuudistusrahastoon kertyi arvioitua enemmän varoja. Vuonna 2005 hyväksytyyn järjestelmän mukaisesti kaikki kiintiön haltijat maksavat rahastomaksua kiintiönsä suuruuden mukaan. Komission uuden esityksen tarkoituksena oli tehostaa rakenneuudistusrahaston toimintaa ja välttää pysyvä kiintiöiden tasaleikkaus, mikä olisi edessä kaikilla yrityksillä, jos kiintiöitä ei ole luovutettu riittävästi vuoteen 2010 mennessä.

Yrityksiä houkutellaan luopumaan kiintiöstä sillä, että yritys saa aina 90 % rakennetuesta. Vuoden 2005 päätöksen perusteella jäsenmaa sai päättää tukiosuudesta teollisuuden ja viljelijöiden sekä koneurakoitsijoiden välillä siten, että viljelijöiden ja koneurakoitsijoiden osuus olisi vähintään 10 %. Tämä päätösmahdollisuus oli komission mukaan johtanut eräissä maissa siihen, että yritykset eivät olleet luovuttaneet kiintiöitään siinä pelossa, että niille tuleva rakennetuen suuruus olisi jäänyt liian pieneksi. Irlannissa, missä lopettanut yritys oli maan viimeinen, rakennetuen jakosuhteesta nousi oikeustapaus valtion ja yrityksen välillä. Tuomioistuimien katsoi, että valtio oli määrittänyt yrityksen osuuden rakennetuesta liian pieneksi.

Komissio esitti rakennerahastoon kertyneiden "ylimääräisten" varojen jakamista viljelijöille lisätukena jo mainitun 10 %:n lisäksi. Markkinointivuonna 2008/2009 viljelijöiden lisätuki on 237,5 euroa/luovutettu kiintiötonni. Oikeudenmukaisuussyistä myös kahtena ensimmäisenä vuonna uudistuksen kohteiksi joutuneille viljelijöille maksetaan tuki niin, että heidän saamansa tuki korotetaan noin 300 euron tavoitetuen tasolle. Tämä antaa mahdollisuuden Irlannille tuomioistuimen päätöksen jälkeen oikaista jakosuhte viljelijöiden ja teollisuuden välillä. Viljelijöiden takautuvan lisätuen arvioidaan olevan Suomelle 9,8 miljoonaa euroa Salon sokeritehtaan sulkemisen johdosta.

Viljelijät voivat tehdä aloitteen rakennetuen hakemisesta markkinointivuonna 2008/2009. Viljelijöiden hakemukset laitetaan aikajärjestykseen saapumishetken mukaan. Ne voivat kattaa

enintään 10 % sen yrityksen kiintiöstä, jolle he ovat toimittaneet juurikkaansa edellisenä vuonna. Rakennuudistustuki jaetaan viljelijöiden ja yrityksen välillä suhteessa 10 % / 90 %. Samalla yrityksen kiintiötä leikataan enintään 10 %. Sen jälkeen kun viljelijöiden hakemusmäärä on selvillä yritys voi itse päättää luovuttaa enemmän kiintiötä, kuin mitä viljelijät ovat hakeneet. Tällöin viljelijöiden hakemukset mitätöityvät ja yrityksen hakemus korvaa ne.

Yrityksille houkuttimena on se, että ne vapautetaan rahastomaksusta siltä osalta kiintiötä, mikä niiltä leikattiin väliaikaisesti maaliskuussa 2007. Suomen leikkaus oli 3,24%, kun yleinen leikkaus EU:ssa oli 13,5 %.

Vuosittaisissa kiintiöleikkauksissa noudatetaan tulevana vuosina periaatetta, jota sovellettiin jo kevään 2007 väliaikaisessa kiintiöleikkauksessa. Tällöin kiintiötä vapaaehtoisesti luovuttaneiden yritysten leikkausprosentti oli pienempi kuin muiden. Samaa periaatetta sovelletaan vuonna 2010 mahdollisesti eteen tulevassa pysyvässä kiintiöleikkauksessa. Raakasokeripuhdistamoiden tuontikiintiötä leikkaukset eivät koske.

2.3 Komission ehdotuksen käsittely

2.3.1 Toimenpiteet ennen komission ehdotuksen hyväksymistä

Suomi sai tiedon sokeriuudistuksen jatkovalmistelusta hyvissä ajoin ennen virallista päätöksentekoa komissiossa. Suomi pyrki vaikuttamaan komissioon korkealla tasolla ennen päätöksentekoa siten, että jäsenvaltioille jäisi mahdollisuus päättää viimeisen tehtaan toimintaedellytysten turvaamisesta. Komission taholta suhtauduttiin kuitenkin ehdottoman kielteisesti sellaisiin ehdotuksiin, jotka voisivat heikentää tehostetun rakennuudistusjärjestelmän toimintaa. Komissio katsoi, että vuoden 2005 ratkaisun yhteydessä tehdyt myönnytykset heikensivät uudistuksen tavoitteiden toteutumista.

2.3.2 Ehdotuksen käsittely EU:n toimielimissä

Komission esitys esiteltiin maatalousneuvostolle 7-8.5.2007. Saatujen ennakkotietojen perusteella maatalous- ja elintarvikejaosto (EU-18) otti kantaa komission ehdotukseen 3.5.2007. Suomen alustava kanta kuului näin:

”Suomi pitää tärkeänä sitä, että ehdotus ei johda sokerin tuotannon loppumiseen Suomessa. Suomi katsoo, että jo tehdyt kiintiöleikkaukset tulee ottaa huomioon vuosittaisissa ja pysyvässä kiintiöleikkauksessa. Raakasokeripuhdistamoille ehdotettava normaalia pienempi kiintiöleikkaus on järkevä ajatus leikkauksen toimeenpanon kannalta.”

Kannan mukainen puheenvuoro käytettiin maatalousneuvostossa 7-8.5.2007. Saman kokouksen yhteydessä kanta tuotiin esille myös kahdenvälisesti maatalouskomissaari Fischer-Boelille. Tämän jälkeen Suomen esitys siitä, että viljelijöiden oikeutta rakennuudistustuen hakemiseen rajoitettaisiin sellaisilla alueilla, joilla on jo huomattavasti luovuttu kiintiöistä, esiteltiin komissiolle. Virallinen esitys toimitettiin komissiolle 7.6.2007 (liite 2).

Komission ehdotusta käsiteltiin neuvoston sokerityöryhmässä kolme kertaa toukokuun alun ja syyskuun alun välisenä aikana. Ehdotus käytiin työryhmässä teknisesti läpi ja siihen tehtiin käsittelyn aikana tarkentavia ja selventäviä muutoksia.

Neuvoston työryhmän ensimmäisessä kokouksessa 11.5.2007 Suomi esitti, että asetukseen tarvitaan edelleen joustavuutta korvausosuudesta päättämiseen. Esitys ei saanut vastakaikua muilta jäsenmailta tai komissiolta. Päinvastoin, useiden maiden mielestä tämä oli uudistuksen tärkeimpiä elementtejä.

Maatalouden erityiskomiteassa sokeriuudistusta käsiteltiin viisi kertaa toukokuun ja syyskuun lopun välisenä aikana. Erityiskomitea keskittyi uudistuksen poliittisia näkökohtia, kuten kiintiöiden leikkaustapaa nyt ja 2010 jälkeen, viljelijöille annettavaa rakenneuudistustuen hakuoikeutta ja teollisuudelle annettavaa kaksivaiheista rakenneuudistustuen hakua koskeviin kysymyksiin. Suomi jakoi oman ehdotuksensa viljelijöiden rakenneuudistustuen hakemisen rajoittamiseksi muille jäsenmaille 18.6.2007. Tuolloin erityiskomitean kokouksessa Suomen ehdotusta kannatti määrävähemmistö jäsenvaltioista.

Maatalouden erityiskomitea jatkoi esityksen käsittelyä tiiviisti aina heinäkuun loppuun saakka. Kesälomataujan jälkeen komission ehdotuksista saatiin uudistetut tekstit käsittelyyn 5.9.2007 ja niistä keskusteltiin maatalouden erityiskomiteassa 10.9.2007. Niihin oli tehty muutoksia, mm. ehdotus rakennetuen kaksivaiheisesta hakumenettelystä. Suomen esitystä viljelijöiden hakuoikeuden rajoittamisesta ei puheenjohtajavaltion ja komission uusiin teksteihin otettu mukaan.

Syyskuun alussa Suomi kävi vielä kahdenvälisiä neuvotteluja sekä komission ja puheenjohtajamaan että muiden samanmielisten jäsenmaiden kanssa sokeriuudistuksesta ja erityisesti viljelijöiden hakuoikeuden rajoittamisesta. Komissio ei kuitenkaan suostunut muuttamaan esitystään millään tavalla, joka rajoittaisi rakenneuudistuksen toteuttamista. Lisäksi kävi ilmi, että eräät aiemmin Suomen esitykseen myönteisesti suhtautuneiden maiden (mm. Italia) yritykset olisivat vapaaehtoisesti luovuttamassa lisää kiintiötä, joten ko. maat eivät enää pitäneet Suomen esitystä tarpeellisena. Näin ollen Suomen esityksen takana ei ollut enää määrävähemmistöä.

2.3.3. Ehdotuksen kansallinen käsittely

Suomen alustava kanta komission ehdotukseen sekä komission ehdotuksen julkaisemisen jälkeen lopullinen kanta hyväksyttiin EU-asioiden komitean alaisessa maatalous- ja elintarvikejaostossa (EU-18). Jaosto seurasi myös lähes viikoittain neuvotteluiden etenemistä EU-tasolla ja keskusteli Suomen linjauksista ja kannanotoista maatalouden erityiskomitean ja maatalousneuvoston tasolla. Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokuntaa informoitiin, lomakausi pois lukien, viikoittain asian etenemisestä ajankohtaisten EU-asioiden käsittelyn yhteydessä.

Maatalous- ja elintarvikejaostossa käytiin myös keskustelua siitä, tulisiko Suomen esittää, että tilanteessa, jossa viimeinenkin tehdas poistuu, jäsenvaltio voisi jälkikäteen muuttaa rakenneuudistustuen jakosuhdetta tehtaan ja tuottajien välillä. Jaostossa tuotiin esille, että ehdotus kiinteästä 10/90 % jakosuhteesta on yksi komission ehdotuksen kulmakiviä, sillä eräissä jäsenvaltioissa tuen jakomahdollisuutta on käytetty väärin ja näin estetty rakenneuudistuksen toteutumista. Näin ollen tällaisen ehdotuksen läpimenon mahdollisuudet neuvostossa olisivat hyvin pienet. Irlanti ja komissio katsoivat, että esitys tältä osin tuo ratkaisun tuomioistuinkäsittelyn aiheuttamaan ongelmaan Irlannissa. Lisäksi yksikään muu jäsenvaltio ei ollut nostanut asiaa esille, joten jaostossa päädyttiin ajamaan rajattua poikkeusta viljelijöiden aloiteoikeuteen.

Komission ehdotuksesta laadittiin U-kirje (U 22/2007 vp) eduskunnalle. Kirjeen mukaan Suomi pitää tärkeänä sitä, että ehdotus ei johda sokerin tuotannon loppumiseen Suomesta. Suomi katsoo, että jo tehdyt kiintiöistä luopumiset tulee ottaa huomioon sekä vuosittaisissa että pysyvässä

kiintiöleikkauksessa. Suomi katsoo, että viljelijöiden mahdollisuus luopua kiintiöstään tulisi säätää jäsenvaltioille vapaaehtoisesti sovellettavaksi.

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta yhtyi lausunnossaan 20.9.2007 valtioneuvoston kantaan painottaen erityisesti sitä, että jo tehdyt kiintiöstä luopumiset tulee ottaa huomioon sekä vuosittaisissa että pysyvässä kiintiöleikkauksessa, viljelijöiden mahdollisuus luopua kiintiöstään tulee säätää jäsenvaltioille vapaaehtoisesti sovellettavaksi ja rakenneuudistustuen jakosuhte viljelijöiden ja koneurakoitsijoiden sekä teollisuuden kesken tulee jäädä jäsenmaan päätettäväksi jos kiintiöitä on jäsenmaassa jo vähennetty uudistuksen tavoitteiden mukaisesti.

Suuri valiokunta yhtyi kokouksessaan 21.9.2007 erityis valiokunnan kantaan.

3. Päätös sokerialan jatkouudistuksesta maatalous- ja kalastusneuvostossa 26.9.2007

Päätös sokerialan jatkouudistuksesta tehtiin maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksessa 26.9.2007. Vielä kokouksen alla pyrittiin vaikuttamaan komissioon ja puheenjohtajavaltioon siten, että Suomen aloite otettaisiin mukaan esitykseen. Suomi muutti esitystään vielä siten, että viljelijöiden aloiteoikeutta ei tarvitsisi soveltaa, jos kiintiöitä olisi luovutettu yli 35 % alkuperäisestä määrästä. Näin rajattu poikkeus olisi koskenut vain Suomea. Tätäkään muutosta komissio ei hyväksynyt.

Neuvoston kokouksessa ehdotukseen ei enää tehty muutoksia. Suomi, Tsekki, Tanska ja Slovakia äänestivät ehdotusta vastaan ja Romania, Latvia ja Liettua pidättäytyivät äänestyksestä. Näin ollen ehdotus hyväksyttiin jäsenmaiden määräenemmistöllä. Lopullinen hyväksyminen tapahtui A-kohtana Ecofin-neuvostossa 9.10.2007.

4. Komission perustelut sen ehdottamille toimille

Komissaari Fischer Boel on perustellut komission toimia Helsingin Sanomissa 27.10.2007 julkaistussa artikkelissa seuraavasti:

”Uudistuksesta sovittiin jo marraskuussa 2005, jolloin Suomi äänesti sen puolesta. Suomen hallitus katsoi, että uudistus on rankkuudestaan huolimatta paras vaihtoehto. Nyt uudistuksen toimivuutta yritetään tehostaa.

Kyse ei ole 10 prosentin lisäleikkauksista Suomen kiintiöön, kuten Suomen lehdissä on kirjoitettu. sokeria tuotetaan EU:ssa edelleen – tosin vähemmän ja halvemmalla – ja viljelijät saavat runsaat korvaukset hinnanleikkauksista johtuvista ansionmenetyksistä.

Kilpailukyvyttömimmille tuottajille pitäisi antaa mahdollisuus lopettaa tuotantonsa rahastosta saatavan tuen avulla. Jos he eivät sitä tee nyt, moni joutuu lopettamaan toimintansa myöhemmin hinnan laskun, tuonnin lisääntymisen ja tuetun viennin vähenemisen myötä, eikä korvauksia sitten enää ole saatavissa.

Sekä yritykset että juurikasviljelijät voivat luopua tuotannosta oma-aloitteisesti ja saada korvauksen. Suomi halusi, että maat, jotka ovat luopuneet vähintään 20 prosentista alkuperäisestä kiintiöstään, jätettäisiin viljelijätuen ulkopuolelle.

Tämä ei olisi oikein suomalaisia tuottajia kohtaan. Heillä on oltava samat oikeudet tuotannosta luopumiseen kuin muun EU:n viljelijöillä. Jos teollisuus ja poliitikot haluavat houkutella heitä jatkamaan tuotantoaan, se sopii. EU ei kuitenkaan voi kohdella eri maiden viljelijöitä eri tavoin.

Jos tavoitteeseen ei päästä vapaaehtoisten kiintiöistä luopumisten kautta, ryhdytään pakollisiin leikkauksiin. Viime kuussa sovitut säännöt hyödyttävät Suomea, sillä pakolliset leikkaukset ovat kevyempiä maissa, jotka ovat vähentäneet tuotantoa vapaaehtoisesti. Vaikka rakenneuudistus on vaikea prosessi, uskon, että sopimuksesta on enemmän hyötyä kuin haittaa Suomelle.”

5. Uudistuksen mahdolliset vaikutukset Suomelle

Maatalous- ja kalastusneuvoston päättämän sokerialan jatkouudistuksen vaikutukset Suomelle ovat vielä avoinna. Uudistuksen toimeenpanosäännöistä äänestettiin sokerin hallintokomiteassa 11.10.2007. Suomi ja Tšekki äänestivät vastaan ja Romania ja Slovakia pidättäytyivät äänestyksestä. Toimeenpanosäännöt pitävät sisällään mm. viljelijöiden rakennetuen hakua koskevat menettelysäännöt. Toimeenpanoasetus julkaistiin 27.10.2007, samana päivänä kuin neuvoston asetus. Viljelijöillä on mahdollisuus hakea tukea 30.10.2007 alkaen.

Hallitus katsoo, että sokerijuurikkaan viljelyllä on tulevaisuutta Suomessa uudistuksen jälkeenkin. Tuotannon kannattavuusedellytysten turvaamiseksi on tehty päätös sokerijuurikkaan kansallisen tuen nostamisesta 350 euroon hehtaaria kohden eli asetuksen sallimaan maksimimäärään.

Säkylän sokeritehtaan tulevaisuus on ennen kaikkea teollisuuden käsissä. Huolimatta siitä, tuleeko yksittäisiltä viljelijöiltä rakenneuudistustuen hakemuksia tai kuinka paljon niitä tulee, teollisuus voi hakea asetuksen mukaista rakenneuudistustukea. Mikäli teollisuus jättää hakemuksen suuremmasta määrästä kuin mitä viljelijät ovat hakeneet, niin tämä mitätöi yksittäisten viljelijöiden hakemukset. Teollisuus on todennut, että päätöksiä tässä suhteessa tehdään lähiaikoina. Säkylän sokeritehtaan jatko selviää viimeistään tammikuun lopulla 2008 sen jälkeen kun juurikastuottajien viljelyhalukkuutta ja tehtaan kannattavuutta koskevat selvitykset on tehty.

Liite 1

Suomen jättämä lausuma maatalous- ja kalastusneuvostossa 20.2.2006

"Suomi voi hyväksyä sokerialan yhteisen markkinajärjestelyn uudistusta koskevan välitysratkaisun. Suomi on kuitenkin sitä mieltä, että pantaessa täytäntöön sokerialan yhteistä markkinajärjestelyä koskevan uuden neuvoston asetuksen 44 artiklaa komission olisi kohdennettava markkinointivuoden 2006/2007 tuotantokiintiöiden supistukset koskemaan niitä alueita, joilta ylituotanto on peräisin. Asetuksen (EY) 1260/2001 10 artiklassa tarkoitettujen jakokertoimien käyttäminen olisi neutraali tapa supistaa kiintiöitä. Tämän lisäksi komission olisi päätöksessään otettava huomioon toimet, joita jäsenvaltiot toteuttavat rakenneuudistusohjelman yhteydessä tuotannon vähentämiseksi. Markkinointivuodelta 2005/2006 siirretyt sokerimäärät olisi myös otettava tässä yhteydessä huomioon. Markkinointivuoden 2006/2007 tukikelpoisen tuotannon vähentämistä koskevan komission päätöksen ei pitäisi johtaa siihen, että tuotantovähennysten määrä olisi suurempi kuin hyväksytyin rakenneuudistussuunnitelman perusteella."

Liite 2

The Finnish Delegation

7.6.2007

Deputy Director-General Lars Hoelgaard
The European Commission
DG AGRI

COMMISSION PROPOSAL ON IMPROVING THE SUGAR RESTRUCTURING SCHEME

Finland has given about 38 % of its original sugar quota (quota of marketing year 2005/2006) to the restructuring scheme. The one remaining factory operates at the moment just within the limit of its profitable capacity (90 000 tonnes). For Finland it is essential that, in accordance with the political compromise reached in November 2005, the one remaining sugar factory can continue its production also in the future. The aim of the reform was to create viable production units and the one factory in the Finnish conditions is such at the moment.

The proposed possibility for farmers to apply for restructuring aid may endanger the operating conditions for the remaining factory, if its quota is by this way reduced below the level of economic profitability. Those countries, which have already considerably contributed to the restructuring scheme, should not be further penalised by this provision.

Therefore Finland proposes the following addition to the new proposed Article 4a of the Council Regulation 320/2006:

Add new paragraph 7 to Article 4a:

A Member State may choose not to apply paragraphs 1 to 5 in case where the sugar quota of that Member State has been reduced by the temporary restructuring scheme by more than 20 % from the level of quota of the marketing year 2005/2006.